

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus sacerdotalis de sacrametis deq̄ diuinis officiis: et eoru administratioibus

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1508

De sacramento confirmationis

[urn:nbn:de:bsz:31-306282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306282)

faciat sacerdos crucem in fronte
 Corrigatque de cetero libros su-
 os erroneos ne a dño corrigat:
 et agat pñiam de errore pñito
 Adeant aut auctoritate ordina-
 nã: p quã cū eis sup hmōi erro-
 re comisso dispēset. Et fit etiam
 ista unctio in capite: vt charitas
 que p spūscm datur abūdet
 semp in cordibz nris. Sm illd sa-
 pient. Oleū de capite tuo nun-
 q̄ deficiat. Un̄ r Ap̄ls. Charitas
 dei diffusa ē in cordibz nris
 per spūscm q̄ datus ē nobis.
 Ut sit ideo in fronte vt coḡscat se
 p̄motū esse i regale gen⁹ r sacer-
 dotalē: vt a chr̄i p̄sortio vocetur
 chr̄ianus: r eterni regni sit cohe-
 res. Et etiã statim tegit veste vl-
 mitra: vt itelligat se diademate
 regni r sacerdotali (sicut dicitur
 est) potiri. **Sed dubitat.** Nō-
 ne iam spūscus datus ē bap-
 tizato in ipa aq̄ bap̄tismi. Respō-
 deo q̄ sic sed differenter h̄ r ibi.
 Nã ibi datur ad peccatoz p̄re-
 nitoz remissionē. qz per ipam as-
 peritionē aque in bap̄tismo oīa
 p̄terita peccata purgata sunt.
Sed hic dat in ista unctioe ad
 edificandū in corde nro dei r p̄-
 mi dilectionē. Consequēter dat
 bap̄tizato vestis cãdida q̄ debz
 ita disponi vt coopenat totū ca-
 put r oīa loca unctioñū. s. scapu-
 las r pectus: s̄z Hugo. que can-
 doze tuo figurã p̄fert acceptē no-
 uitaris: r restitutionē innocētie:
 et sp̄m future immo:talitatis.

Hec est em̄ vestis in qua ad nu-
 p̄rias regis intrare quēlibet est
 necesse. Un̄ sacerdos iponēdo
 eã dicit Accipe vestē cãdidã san-
 ctã r imaculatã. i. vite innocētiã:
 q̄ tunc restituit ei quã p̄feras ad
 tribunal chr̄i. vt habeas vitam
 eternã: amē. **Pōt̄m** iste p̄n̄icus
 lus etiã suari p̄ alijs pueris ba-
 ptizãdis in eccl̄ia. vt d̄ de cōse.
 di. iij. c. si q̄s. vbi d̄r. Si q̄s vo-
 luerit ch̄ysmate itez pannū lū-
 nire r sup aliū bap̄tizãdū mitte-
 renō est absurdū. Et vltimo sa-
 cerdos tradit puero i man⁹ lam-
 padē: seu cereū incensum: qd̄ si-
 gnificat fidei r amoris lōgitudi-
 nē. Lumē em̄ significat fidē: sed
 incensum significat fidē informa-
 tã charitatis fervore. In manibz
 aut acceptum significat bonoz
 opez exhibitionē. r cū tali chr̄o
 ocs occurrere debemus ad iudi-
 cium veniēti. Et iō dicit sacerdos.
 Accipe lãpadē ardētē r irrep-
 hēnsibile r custodi bap̄tismū tuū
 vt cum dñs ad nup̄rias venerit
 possis ei occurrere vna cū sc̄tis r
 elect̄s dei i aula celesti vt habe-
 as vitam eternam: r viuas i se-
 cula seculorum: amen

De sacramento cō-
 firmationis.

Infirma

c h̄ de⁹ qd̄ opatus es i
 nob. Ps. lxxij. Post
 sac̄m bap̄tismi sequitur aliud qd̄
 mai⁹ est quantū ad m̄ltroz dig-
 B ij.

De sacramento
 Confirmationis

De sacramento

nicatez. Hoc em̄ a summis pon-
tificibus. Lepis vel suffraganeis
tantūmodo tradit: sicut ⁊ a so-
lis aplis tradebat. vt dicit de ꝑse.
di. v. Man⁹. Prius em̄ vnctio
postea sequit cōfirmatio. ibi pec-
catū dimittit. hic gr̄e dona dant
Datur aut̄ hic illa gr̄a: q̄ contra
singula vicia: ⁊ si nō semp: q̄nq;
tamē pugnat. Est aut̄ gr̄a quali
armatura q̄dam q̄ in h̄ deserto
post transitū maris baptisimi cō-
tra vicia pugnam⁹. Sicut enim
submersis egyptijs a tergo seq̄n-
tibus filios israel: filios isrl̄ olim
hostes oppugnaverūt ꝑ deser-
tum. sic submerso diabolo in ba-
ptismo qui p̄mū nos inseq̄bat
multa nobis ꝑ hui⁹ vite desertū
vicia ꝑstituit: ꝑtra q̄ vicia gr̄a in
hoc sacramento est data. q̄ quasi
armatura quadā ⁊ munitione q̄-
dam munitamur. Un̄ post bap-
tismi susceptionē in q̄ est gr̄a col-
lata quātum ad innocētie ⁊ no-
ue vite restitutionē. ꝑgrue petit
ecclesia sibi dari sacramētū a dō
ꝑ qd̄ in illa gr̄a cōfirmet. dicens
ꝑba ꝑmissa. Cōfirma hoc de⁹. s.
ꝑ sacm̄ ꝑfirmatiōis: qd̄ opatus
es in nobis. s. ꝑ gr̄am baptisimal̄
renouatiōis. Ita duo sacramē-
ta ita sunt ꝑiuncta q̄ ab invicem
nisi morte ꝑuenire nullatenus
possunt segregari: ⁊ vnū sine al-
tero nite ꝑfici nō potest Ita dicit
Melchisedes papa scribens hy-
spaniarū ep̄iscopis. cuius ver-
ba ponuntur de consecratione

dist. v. De his vero. Diffinit̄
autē istud sacramētū fm̄ do-
ctorem subtilē sup. iij. sententia
rū. dist. vij. q. j. sic. Cōfirmatio
est vnctio hominis viatoris aliq̄li-
rer consentiētis: vel libero arbi-
trio nōnunq; vsi: facta in fronte
figura crucis cū chrysmate sc̄ifi-
cato ⁊ a ministro idoneo simul
cū intēctione debita inungēte: ⁊
verba debite ꝑferēte. signās effi-
cacē ex institutione diuina vnctio-
nez anie ꝑ gr̄am: roborās ad cō-
fitendū cū ꝑstātia fidē xp̄i. Et h̄z
berm̄ Tho. sup. iij. senten. Cōfir-
matio i reest ipa linitio chrysmatis
sub forma verborꝝ ꝑscripta

Que sint de substan-
tia huius sacramenti.

Arca qd̄

sc̄andum est sc̄dm
Petrum de tharā.
super. iij. disti. xvij.

⁊ Archidiacono. de conse. disti. v.
nouissime. Quinq; dicunt de
substantia hui⁹ sacramēti. duo
ex parte sacramēti in se. s. mate-
ria chrysmatis: id est oleū cū bal-
samo ab ep̄iscopo sc̄ificatū: vt
habetur de ꝑse. dist. iij. Presby-
ter. nec potest sine tali oleo con-
ferri hoc sacramētū: eo q̄ sc̄dm
Thomā super. iij. distin. vij. q.
ij. art. ij. illa sacramēta que sibi
ministrum determinant etiam
materiam sanctificatā requirant
⁊ exigūt. Sed sacm̄ qd̄ nō det-
minat sibi ministrꝝ nisi q̄tū ad so-

confirmationis

11

lénitate: non h3 materiã scificatiã qntũ ad necessitatẽ: sed qntũ ad solénitatẽ: vt baptisimus. Et q: h3 sacrm determinat sibi ministru. ideo etiã reqrit materiã scificatiã ab eo q est minister huius sacri. s. ab ep̄o. Quare autẽ materia est chrysinã. ostendit ar. ij. dicens: q hoc sacrm sumpsit in initium ab aduentu sp̄scti in discipulos q apparuit in linguis igneis: sed igni nihil puenientius accipi p̄ loco eius p materia in pfirmatõe q oleũ. qã lucet ⁊ nutrit ignẽ. figurã autẽ lingue conuenienter accipit balsamus p̄ odorẽ: qã ppter p̄fessionẽ lingue odor boni noticie dei diffundit in omni loco. Iedo sicut visibilis apparitio sp̄scti fuit in igne figurata in figura lingue. Ita materia pfirmatiõis est ilo co balsamato: vt oleum p̄ineat ad conscientiã quã oportet habere nitidã eos qui p̄fessores diuine fidei cõstituuntur. Et balsamus ad bonã famã p̄inet quã oportet diffundere ⁊ p̄bis ⁊ factis in p̄fessione fidei. Hec san. Tho. Et licet xp̄us circa institutionẽ huius sacramenti non fuit vsus tali materia: nec apli post eũ: tñ ideo hodie ecclia non vritur incongrue tali materia: eo q ch̄s non alligauit potentia sua sacramentis. potuit em̄ sine tali materia conferre per aliũ modũ gratiã huius sacramenti. Similiter s3 doctorẽ subnilẽ potuit cũ

discipulis disp̄sare in p̄mittina ecclia: vt p aliũ modũ p̄ferrẽt h3 sacrm: maxie cũ tũ erant aliqua signa sensibilia: vt puta descensus sanctisp̄s desup. ⁊ donum linguaz: que oia accipiebãt confirmari per apostolos. Vñ non fuit necessaria eis materia huius sacramenti in signo tã occulto: ex quo in magis visibili ⁊ euidentiori illud p̄ferebant. Credit tñ idem doctor q hec materia ab aplis sit instituta: licet nõ legat. **Secundũ** qd est de suba huius sacri e forma p̄boz: q est hec **L**o signo te signo sancte crucis: ⁊ cõfirmo te chrysinato salutẽ: in no. pa. ⁊ fi. ⁊ s. i. amẽ. Refert tñ Archidiaconus de cõse. dist. v. c. nouissime. ⁊ fm Hugonẽ ibidem tenuisse: q nec forma p̄dicta necessaria e necessaria ⁊ de suba huius sacri. immo credit q sacrm olei: ⁊ sacrm chrysmatis p̄t cõferri sine verbo: dũmõ fiat vncio d oleo vel de balsamo p̄secrato. Idem etiã notat. xcv. di. c. puenit. Illd tñ ibi dixit sub dubio. Ego tñ istd dictũ minus recipio: nec admitto: eo q nec iure nec rõne cõsistit: ⁊ oibz theologie magis aduersat. **Tertũ** qd e de suba huius sacri qd reqrit ex pte ministri: est dignitas pontificalis seu ep̄alis ⁊ intectio debita. Intantũ em̄ requiritur ministerium pontificis in collatione huius sacramenti: vt si per aliũ simplicem sacerdotẽ fieret etiã de cõmissiõe nõ

De sacramento

valeret: licz fm quosdā papa p̄t
simplici sacerdoti cōmittere: vt
posset hoc sacm̄ p̄ferre. Et hoc
tener glo. c. iij. de cōsuetudine.
Hoc etiā tener ibi Hosti. Hoc
etiā tener Archi. xcv. dist. puenit
Hoc etiā idē approbat sanctus
Tho. sup. iij. di. vij. q. vi. art. iij.
vbi assignat rōem di. q. papa p̄
hoc q. est epoz summ⁹: nō dicit
h̄re plenitudinē pr̄tis p̄ relatio
nē ad corp⁹ dñi vez: sed p̄ rela
tionē ad corp⁹ mysticū. Et quia
grā sacralis descendit in corpus
mysticū a capite. ideo oīs opa
tio ī corpus mysticū sacralis per
quā grā dat depēdet ab opatio
ne sacrali sup corp⁹ dñi vez. Et
ideo solus sacerdos p̄t absolue
re in foro p̄niali: ⁊ baptizare ex
officio. Et ideo dicendū q. p̄mo
uere ad illas p̄fectiōes q. nō re
spiciūt corpus dñi vez: sed solū
corpus mysticū p̄t a papa q. ha
bet plenitudinē p̄nificat̄ pr̄tis
cōmitti sacerdoti q. h̄z actū sum
mū sup corpus dñi vez. nō autē
diacono vel alicui inferiori qui
nō h̄z p̄ficere corp⁹ dñi vez: sic
nec absolue re ī foro p̄niali. Nō
autē p̄t simplici sacerdoti cōmit
tere p̄mouere ad p̄fectiōē q. re
spicit aliq. mō corpus dñi verū.
Et ideo simplex sacerdos ex mā
dato pape: nō p̄t p̄ferre ordinē
sacerdotij: qz ordies sacri habēt
actū sup corpus dñi vez vel su
pra materiā ei⁹. Pōt tñ p̄cede
re sacerdoti q. p̄firmet: q̄a cōfir

matio p̄ficit eū in actu corpis xpi
mystici: non autē h̄z aliquā rela
tionē ad corp⁹ dñi vez. Et hoc
dictū appbat in toto petrus de
charā. sup. iij. s̄niaz. di. iij. secū
do p̄ncipali. q. i. ar. ij. Hoc idē
appbat Scot⁹: ⁊ licet Bonauē
tura videat p̄missis p̄tradice re.
tamē assistendū est maiori par
ti doctoz p̄dictoz: q. cū determi
natiōe eccl̄ie hoc appbātes con
sentit in toto ⁊ p̄cordāt. Quar
tū qd est de substātia hui⁹ sacri
est ex parte suscipiētis. s. loc⁹ su
scipies q. est fr̄s. Unctio em̄ fit
ad p̄significandū id qd p̄fert in
sacro. Unde in p̄firmatiōe p̄fer
tur audacia p̄fessionis. cui⁹ op
positū. s. timor: ⁊ erubescētia p̄n
cipali⁹ ⁊ euidentius in fr̄te mani
festāt. ideo fit unctio fr̄s. Nec
est rō Archidi. de p̄se. di. v. No
uissime. Alia autē rō fm Petrū
sup. iij. di. vij. q. iij. qz ē robur
in fr̄te signat. iuxta illud Eze.
iij. Ecce dedi frontē tuā dūno
frontibz eoz. Un̄ in tribz sacra
mētis fit triplex unctio sc̄ti chryf
matis: sed tñ diuersificant ex fi
ne. qz ī baptismo vt dictū est fit
in verice: ad h̄candū fidei susce
ptionē: qz vertex est loc⁹ rōnalis
In p̄firmatiōe ī fr̄te fit unctio
ad h̄candā audaciā p̄fessionis.
cuius ipedimentū. s. timor: vl⁹ ve
recūdia in pallore vl⁹ rubore fr̄o
tis ostendit ex p̄pinq̄rate cellu
le memoratiue ⁊ imagiatiue. In
ordine p̄o in manibz fit unctio

confirmacionis

ad faciendū p̄tēz cōsecrādi eoz/ pus dñicū. Nec petrus. Aliam
rationē ponit canō dices. Spi-
ritus sc̄tus i baptisimo tribuit ple-
nitudinez ad innocentia: in p̄fir-
matione augmentū ad grām p̄re-
stat. In baptisimo regeneramur
ad vitā: post baptisimū p̄firma-
mur ad pugñā. In baptisimo ab-
luimur: post baptisimū roborā-
mur. Regiāno p se soluit. cōfir-
matio armat z instruit ad agones
hui⁹ mūdi z plia. de cōse. dist. v.
sp̄s sc̄tus. His omnibz p̄sonās.
Raban⁹ de insti. de li. i. c. xxx. dicit
Signat in baptisimo baptizat⁹
cū chrysmate in capitis summi-
tate. i. in vertice p sacerdotē sim-
plicē. p p̄fitec̄ hō in frōte: vt in
p̄ori vnctione. i. in summitate ca-
pitis in baptisimo fecit sup ipm
sp̄s sc̄ti descēso ad inhabitatio-
nem deo cōsecranda. in secūda
quoqz. i. in p̄firmatione: vt eiusdē
sp̄s sc̄ti septiformis grā cum
omni plenitudine sc̄ritatis: sciētie:
p̄ritatis z veritatis venire in ho-
minē declaref. Habent ista p̄ba
de p̄se. dist. v. nouissime. Datur
autē hec grā non solū cōmunif
sicut in alijs sacramētis: sed etiā
specialit̄ p̄ quam q̄s deputatur
ad effectū sanctitatis z idoneus
efficit ad ipm̄ confitendum. Et
hec est maxia vtilitas. Cū h̄ de-
bēt p̄sare hoies. z istd̄ sac̄z nō
p̄bitere. nā obmissio ip̄s⁹ aug-
mentū grē subtrahit.

De accidētibz circa sacramē

tum confirmationis.

Insequē

ter videndū est de ac-
cidētibz hui⁹ sacramē-
ti: q̄ sunt iij. Primo q̄ istud sa-
cramētū ē p̄ferēdū a ieiuno epo.
vt dicit ca. de cōse. dist. v. vt epi.
Hoc autē ē p̄pter venerabilitatē
hui⁹ sacramēti. qz venerabil⁹ ē
vt a ieiuno cōferat. In necessita-
te tñ p̄fert post p̄adiū. p̄sertim
qñ est multatudo cōfirmādoz:
q̄ ante p̄adiū cōmode expedit i
nō p̄r. Vel qñ aliq̄ veniūt de lō-
ginq: nō volētes expectare in cra-
stinū. Vel quādo ep̄us nō p̄r ex-
pectare in crastinū. Cū mel⁹ est
vt tūc cōfirmētur q̄ si ep̄o rece-
dēre sic dimitterētur. Secundo
q̄ istud sacramētū sit a ieiunis
hominibz sumendū p̄pter reue-
rentiā z honestatē hui⁹ sacramē-
ti. vt dicit in ca. vt ieiuni. de p̄se.
dist. v. Tñ vt dictū est in necessi-
tate etiā post p̄andū p̄r suscipi
Tertio q̄ in susceptiōe huius sa-
cramēti debet alter p̄firmat⁹ re-
nere p̄firmādū: eo q̄ ille q̄ acce-
dit ad illud sacramētū nō h̄z ro-
bur per se stādū: nec p̄sumit p̄ se
stare nisi adiur⁹ ab alio. Licet autē
derōne hui⁹ sacramēti p̄firma-
tus debeat esse q̄ illū dz tenere:
tñ si nō est p̄firmat⁹ p̄pter hoc
non est minutū hoc sacramētū
licet grauit̄ peccet. de cōse. dist.
v. nouissime. Quarto requi-
ritur q̄ locus vnctionis liget p̄a

z

*De accidētibz
circa istud sacramē-
tum confirmationis*

De sacramento

no quousq; sicet: et postmodū
etiā fm Hugonē debet hō esse
sub quadā disciplina i custodi-
endo chryisma. s. ne caput lauet
vsq; ad septē dies: ppter septē
dona spū sancti que tūc recipit.
Hoc tñ hodie nō bñ seruat. Bo-
nū tñ esset seruare ppter reueren-
tiā sacramēti: et significatiōe p-
dictā. Cōsuetudo autē nostra est
q; ligatura illa portetur vsq; ad
tertā diē. et tūc tertia die cobu-
ret pānicul⁹: et locus frontis bñ
cū sale et aqua lauet: et aqua in
focū vel in fornacem fundatur.

Laurela huius sacramenti.

*De cautelis
q; fieri gfirmat⁹*

Rimo ca

ueat sacerdos ne ali-
quē p̄s confirmatū

Afirmet. qz hoc sacm est irreite-
rabile: cū imprinet caracterē in-
delibīlē: sicut et bap̄tismus. Et
etiā: quia magnā iniuriā faceret
sacramento q̄ istud reiteraret: cū
per hoc p̄ma p̄firmatio iudicat̄
nihil esse. **S**ecūdo caueat confir-
māndus ne bis pcurare sciēter se
faciat. Nā talis p̄ p̄nia d̄z ingre-
di monasteriū: tibi sub habitu
reglari deo famulari: vt dicitur.
de conse. dist. v. dicitū est nobis.
Tertio caueat ne vxor teneat in
p̄firmatione virū vel maritum
suum: vel econuerso ppter con-
trahendam cognationem sp̄i-
ritualem: que impedit matrimo-
niū contrahendū et cōiugalem
actum. Nam tales debēt absti-

nere abinuitē vsq; ad mortem
ipsoꝝ: et sic sepani debēt a thoro
licet nō absoluant a vinclo ma-
trimonij vsq; ad mortē. **S**i-
militer caueat ne quis filiū pro-
prium teneat: qz etiā cōtrahitur
cognatio sp̄ialis inter cōiuges:
nō tñ matrimoniū dirimes: sed
tamē grauit̄ puniunt̄ iuges.

Similiter caueat ne soror fra-
trem vel econuerso teneat: qz sus-
ficiat inter tales vinculū cogna-
tiōis carnalis. **S**i tamē fieret ni-
hil impedit: sed tñ honestius est
abstinere. Nā turpe est audire
si frater vocaret sororē in hoc ca-
su cōmatrē vl econuerso. Alij tñ
cognati vt patruales fratruales:
auūculi patrini t̄c. bñ p̄nt tene-
re cōfirmādos nepotes et alios.
Quarto caueat cōfirmāndus:
vt non accedat istud sacm nisi
cōfessus si est conscius alicuius
mortalis peccati: ne ponat ob-
scem grē quā susceperit: est in
hoc sacramento. **Q**uantū tñ est
ex vi sacramēti suscipit ip̄s sacra-
mentū: nō tñ esse sacri. s. gratiā.

De sacramento eucharistie.

Ecipite et

a comedite. Mat. xvi. et
de conse. dist. ij. panis.

Quia suscitari a peccatis p̄ ba-
ptismū: et cōfirmari in gratia per
cōfirmationem ne laborātes in
via p̄sentis vite in certamine spi-
rituali deficiāt: opus em̄ habēt
refici cibo spirituali. Alioquin